

Byla C-151/24 [Luevi]ⁱ**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2024 m. vasario 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Corte costituzionale (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. vasario 27 d.

Kasatorius:

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

Kita kasacinio proceso šalis:

V. M.

Pagrindinės bylos dalykas

Corte di cassazione (Kasacinis teismas, Italija) iniciatyva *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas, Italija) iškelta byla dėl tam tikrų Italijos teisės nuostatų, kurias *Corte di cassazione* turi taikyti vienoje iš savo nagrinėjamų bylų, atitikties Konstitucijai. Konkrečiai kalbant, pagal šias nuostatas socialinės išmokos skyrimas trečiųjų šalių piliečiams siejamas su ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi ES turėjimu ir įrodymu, kad jie nacionalinėje teritorijoje teisėtai gyveno bent dešimt metų iš eilės. Vis dėlto suinteresuotasis asmuo, kita kasacinio proceso šalis pagrindinėje byloje, dėl šeiminių priežasčių turi tik Europos Sąjungos leidimą gyventi šalyje, todėl *Istituto nazionale della previdenza sociale* (Italijos nacionalinis socialinės apsaugos institutas, INPS) atsisakė skirti jam šią išmoką.

ⁱ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pirmiau aprašytomis aplinkybėmis *Corte costituzionale* teikia Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnio antrą pastraipą, nes norint atsakyti į klausimus dėl konstitucingumo reikia išaiškinti atitinkamas Sąjungos teisės nuostatas, visų pirma Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnį.

Prejudicinis klausimas

Ar 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių 12 straipsnio 1 dalies e punktas, kaip Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 34 straipsnio 1 ir 2 dalyse pripažintos teisės gauti socialinės apsaugos išmokas konkreči išraiška, turi būti aiškinamas taip, kad į jo taikymo sritį patenka tokia išmoka, kaip *Legge 8 agosto 1995, n. 335 (Riforma del sistema pensionistico obbligatorio e complementare)* (1995 m. rugpjūčio 8 d. Įstatymas Nr. 335 (Privalomosios ir papildomos pensijų sistemos reforma)) 3 straipsnio 6 dalyje numatyta socialinė išmoka, taigi ar Sąjungos teisei prieštarauja nacionalinis teisinis reglamentavimas, pagal kurį minėta išmoka, kuri jau skiriama ilgalaikį leidimą gyventi ES turintiems užsieniečiams, neskiriama užsieniečiams, turintiems šioje direktyvoje numatytą vieną leidimą?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija): 34 straipsnio nuostatos dėl teisės gauti socialinio draudimo išmokas

2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių (toliau – Direktyva 2011/98): 12 straipsnio 1 dalies e punktas, siejamas su 3 straipsnio b ir c punktais bei 2, 19 ir 20 konstatuojamosiomis dalimis

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (toliau – Reglamentas Nr. 883/2004): 3, 4 ir 70 straipsniai bei X priedas

2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1231/2010, kuriuo išplečiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 taikymas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems tie reglamentai dar netaikomi tik dėl jų pilietybės (toliau – Reglamentas Nr. 1231/2010): 1 straipsnis

Teisingumo Teismo sprendimai: 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimas *INPS (Vaiko gimimo ir motinystės išmokos vieno leidimo turėtojams)*, C-350/20, EU:C:2021:659; 2021 m. liepos 15 d. Sprendimas *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602; 2015 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Alimanovic*, C-67/14, EU:C:2015:597; 2016 m. vasario 25 d. Sprendimas *García-Nieto ir kt.*, C-299/14, EU:C:2016:114; 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimas *Dano ir kt.*, C-333/13, EU:C:2014:2358; 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Skalka*, C-160/02, EU:C:2004:269; 1991 m. birželio 20 d. Sprendimas *Newton*, C-356/89, EU:C:1991:265; 1978 m. spalio 12 d. Sprendimas *Belbouab*, 10/78, EU:C:1978:181

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos ir jurisprudencija

1995 m. rugpjūčio 8 d. Įstatymas Nr. 335 – Privalomosios ir papildomos pensijų sistemos reforma (toliau – Įstatymas Nr. 335/1995): 3 straipsnio 6 dalis, kuria reglamentuojama socialinė išmoka, valstybės mokama (per INPS, kasatorių pagrindinėje byloje) vyresniems nei 67 metų asmenims, kurių ekonominė padėtis yra nepalanki dėl to, kad jie neturi pajamų arba jų pajamos yra mažesnės už maksimalią šios socialinės išmokos sumą, ir kurių darbingumas yra sumažėjęs dėl senatvės. Ši išmoka skiriama neatsižvelgiant į tai, ar gavėjas buvo darbuotojas, ir yra visiškai socialinio pobūdžio (kaip *Corte costituzionale* išaiškino sprendime Nr. 137/2021).

Kad gautų socialinę išmoką, pareiškėjas privalo:

– jeigu jis yra Italijos pilietis (arba ES valstybės narės pilietis) – turėti nuolatinę gyvenamąją vietą Italijoje;

– jeigu jis yra trečiosios šalies (ne ES) pilietis:

a) turėti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES (anksčiau – leidimo gyventi šalyje kortelė), numatytą *Decreto legislativo 25 luglio 1998, n. 286, Testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell'immigrazione e norme sulla condizione dello straniero* (1998 m. liepos 25 d. Įstatyminis dekretas Nr. 286 „Nuostatų dėl imigracijos taisyklių ir užsieniečio statuso suvestinis tekstas“), iš dalies pakeisto įgyvendinant Direktyvą 2003/109/EB, 9 straipsnyje. Šis reikalavimas buvo nustatytas *Legge 23 dicembre 2000, n. 388, recante „Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2001)“* (2000 m. gruodžio 23 d. Įstatymas Nr. 388 „2001 m. metinio ir daugiamečio valstybės biudžeto sudarymo nuostatos“ (2001 m. finansų įstatymas)) (toliau – Įstatymas Nr. 388/2000) 80 straipsnio 19 dalyje;

b) būti teisėtai išgyvenęs šalies teritorijoje bent 10 metų iš eilės. Šis reikalavimas buvo numatytas *Decreto - legge 25 giugno 2008, n. 112 - Disposizioni urgenti per lo sviluppo economico, la semplificazione, la competitività, la stabilizzazione della finanza pubblica e la perequazione tributaria* (2008 m. birželio 25 d. Dekretas įstatymas Nr. 112 „Dėl skubių

ekonominio vystymosi, supaprastinimo, konkurencingumo, viešųjų finansų stabilizavimo ir finansinio balanso priemonių“), po pakeitimų pertvarkyto į *Legge 6 agosto 2008, n. 133* (2008 m. rugpjūčio 6 d. Įstatymas Nr. 133) (toliau – Dekretas įstatymas Nr. 112/2008) 20 straipsnio 10 dalyje.

Italijos Respublikos Konstitucija: 3 straipsnis (Lygybės principas), 38 straipsnis (kiekvieno piliečio teisė į socialinę paramą) ir 117 straipsnis (konstituciniai apribojimai, kylantys iš Sąjungos teisės ir tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinant įstatymų leidžiamąją valdžią)

Glaustas pagrindinės bylos aprašymas ir svarbiausi šalių argumentai

- 1 V. M., trečiosios šalies (ne Sąjungos) pilietė, turinti tik ES šeimos leidimą būti ES šeimos ar draugų lankymo tikslu, bet neturinti ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi ES, paprašė INPS skirti jai Įstatymo Nr. 335/1995 3 straipsnio 6 dalyje numatytą socialinę išmoką. INPS atsisakė skirti šią išmoką.
- 2 Pirmojoje instancijoje atsisakymas skirti išmoką buvo patvirtintas, bet apeliaciniame procese *Corte d'appello* (Apeliacinis teismas, Italija) patenkino V. M. prašymą ir nusprendė, kad, šios išmokos skyrimo tikslais, reikalavimu bent dešimt metų nuolat gyventi šalies teritorijoje (numatytu Dekreto įstatymo Nr. 112/2008 20 straipsnio 10 dalyje) implicitiškai panaikintas reikalavimas turėti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES (numatytas Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalyje).
- 3 INPS dėl apeliacinėje instancijoje priimto sprendimo pateikė kasacinį skundą *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija).
- 4 Grįsdamas savo kasacinį skundą INPS pirmiausia priminė *Corte di cassazione* praktiką, pagal kurią turi būti įvykdyti abu pirmiau minėti reikalavimai, nes vienas iš jų nėra pakeičiamas kitu, o jį papildo.
- 5 Be to, INPS pažymėjo, kad konstitucinėje jurisprudencijoje jau buvo patvirtintas Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalies konstitucingumas ir pripažinta, kad laikydamasis Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų, susijusių su trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, *statusu*, teisės aktų leidėjas gali suteikti tam tikrą paramos išmoką tik Italijoje gyvenantiems piliečiams ir asmenims, kurie yra jiems prilyginami ir kurie įrodo, jog yra stabiliai ir aktyviai integravęsi šalies teritorijoje, be kita ko, socialiniu ir ekonominiu požiūriais (*Corte costituzionale* sprendimas Nr. 50/2019).
- 6 Galiausiai INPS priminė Europos Sąjungos jurisprudenciją, visų pirma 2014 m. lapkričio 14 d. Sprendimą *Dano ir kt.*, C-333/13, kuriame nurodyta, jog pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 70 straipsnio 4 dalį specialios neįmokinės išmokos pinigais (kaip antai nagrinėjama socialinė išmoka) skiriamos tik toje valstybėje narėje, kurioje suinteresuotasis asmuo gyvena, pagal jos teisės aktus, todėl siekiant, kad kitų valstybių narių piliečiai netaptų nepagrįsta našta

priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai, „iš principo nedraudžiama tokių išmokų skyrimo ekonomiškai neaktyviems Sąjungos piliečiams susieti su reikalavimu pagal Direktyvą 2004/38 atitikti keliamas teisės gyventi priimančiojoje valstybėje narėje sąlygas“. Šiuo klausimu taip pat primenamas 2015 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Alimanovic*, C-67/14, ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimas *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20.

- 7 Galiausiai, INPS teigimu, atsižvelgiant į Sąjungos teisę ir jurisprudenciją, pagal kurią leidžiami socialinės paramos išmokų, skirtų ES valstybių narių piliečių šeimos narių, neturinčių ilgalaikio leidimo gyventi šalyje, skurdo rizikai mažinti, apribojimai, būtų paradoksalu suteikti besąlyginę teisę gauti šias išmokas darbuotojų, kurie yra trečiųjų šalių (ne ES) piliečiai, šeimos nariams, kaip antai kitai kasacinio proceso šaliai V. M.
- 8 Kita kasacinio proceso šalis V. M. savo ruožtu pažymi, kad Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalis, pagal kurią socialinės išmokos skyrimas siejamas su ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi ES turėjimu, prieštarauja Direktyvai 2011/98/ES.
- 9 Konkrečiai kalbant, 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendime *INPS (Vaiko gimimo ir motinystės išmokos vieno leidimo turėtojams)* (C-350/20) Teisingumo Teismas, nagrinėdamas to paties Italijos Konstitucinio Teismo pateiktą prejudicinį klausimą dėl motinystės išmokos, nusprendė, kad Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalis taikoma tiek trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo leista atvykti į valstybę narę darbo tikslu, tiek trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo leista atvykti į valstybę narę kitais nei darbo tikslais, kuriems leista dirbti ir kurie turi leidimą gyventi, išduotą pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1030/2002, nustatantį vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą. Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies e punkte nustatytas vienodo požiūrio principas taikomas išmokoms, priklausančioms socialinės apsaugos sritims, apibrėžtoms 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo.
- 10 Šiuo požiūriu V.M. nesutinka su INPS teiginiais, kurie suponuoja socialinės apsaugos ir socialinės paramos atskyrimą, ir teigia, kad šis skirtumas nėra svarbus apibrėžiant minėto reglamento taikymo sritį, kuri apima ir specialias neįmokines išmokas pinigais. Be to, INPS numatytas socialinės išmokos pripažinimas skurdo mažinimo priemone prieštarautų jos pripažinimui taikomam amžiaus reikalavimui (67 metai), dėl kurio ji veikiau būtų priskirtina senatvės išmokoms, numatytoms Reglamente (EB) Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje.
- 11 Nagrinėdamas šį ginčą *Corte di cassazione* nusprendė, kad nors *Corte costituzionale* 2019 m. Sprendime Nr. 50 jau nagrinėjo Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalį dėl tariamo jos nesuderinamumo su Konstitucijos 3 straipsniu (lygybės principas) ir pripažino ją teisėta, vėl kyla abejonių dėl šio straipsnio

konstitucingumo, nes pagal jį atsisakoma skirti socialinę išmoką trečiosios šalies (ne ES) piliečiui, neturinčiam ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi ES. Taip yra dėl to, kad minėtame 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendime *INPS (Vaiko gimimo ir motinystės išmokos vieno leidimo turėtojams)*, C-350/20, Teisingumo Teismas tuo tarpu yra išaiškinęs, kad Reglamente (EB) Nr. 883/2004 nustatytas vienodo požiūrio principas, susijęs su galimybe gauti išmokas, taikomas ne tik vieną leidimą dirbti turintiems asmenims, bet ir kitiems nei darbo tikslams išduotus leidimus turintiems asmenims, kuriems leidžiama dirbti priimančiojoje valstybėje narėje. Šiuo klausimu *Corte di cassazione* mano, kad Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalies e punkte pateikta nuoroda į Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 turėtų apimti ne tik šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nurodytus sektorius, bet ir, darant nuorodą į to paties reglamento 70 straipsnį ir X priedą, to straipsnio 3 dalyje nurodytas išmokas, tarp kurių paminėtina ir Italijos socialinė išmoka.

- 12 Taigi *Corte di cassazione*, remdamasis Konstitucijos 3 straipsniu, 11 straipsniu, 38 straipsnio pirma pastraipa ir 117 straipsnio pirma pastraipa, siejama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 34 straipsniu ir Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalies e punktu, iškėlė klausimų dėl Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalies konstitucingumo, „tiek, kiek socialinės išmokos mokėjimas trečiųjų šalių piliečiams priklauso nuo (buvusios) leidimo gyventi šalyje kortelės [šiuo metu – ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi ES] turėjimo“.
- 13 Dabar *Corte costituzionale* turi išsklaidyti *Corte di cassazione* nagrinėjant bylą kilusias abejones dėl atitikties Konstitucijai.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 14 *Corte costituzionale* konstatuoja, kad jam pateiktas klausimas dėl nacionalinės teisės nuostatos, kuri, be Konstitucijos 3 ir 38 straipsnių, apima Europos Sąjungos pirminės ir antrinės teisės normas, tiesiogiai veikiančias galimybes gauti socialinės apsaugos išmokas srityje, atitikties Konstitucijai.
- 15 Jo nuomone, norint atsakyti į Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalies konstitucingumo klausimą, pirmiausia reikia atsakyti į klausimą, ar socialinė išmoka priskiriama prie socialinės apsaugos išmokų, kurios skiriamos ir trečiųjų šalių piliečiams, turintiems leidimą gyventi darbo tikslu arba bet kuriuo atveju turintiems leidimą dirbti, laikantis vienodo požiūrio pagal Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalies e punktą, siejamą su Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 3 ir 70 straipsniais ir Reglamentu (ES) Nr. 1231/2010.
- 16 Taigi *Corte costituzionale* nusprendžia sustabdyti bylos nagrinėjimą ir prašyti Teisingumo Teismo išaiškinti šias ES teisės nuostatas.
- 17 Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pirmoje dalyje nurodomi nacionalinės teisės aktai dėl socialinės išmokos, kuri, gavus prašymą, skiriama pajamų negaunantiems arba nepasiturintiems asmenims, kurių darbingumas yra sumažėjęs dėl senatvės.

- 18 Ją gali gauti Italijos arba Europos Sąjungos valstybės narės piliečiai, nuolat gyvenantys Italijoje, taip pat trečiųjų (ne ES) šalių piliečiai, kurie vienu metu atitinka dvi sąlygas, t. y. turi ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES ir yra teisėtai išgyvenę šalies teritorijoje bent 10 metų iš eilės.
- 19 Pagrindinė byla susijusi su abejonėmis dėl įstatymo nuostatos, kuria trečiųjų šalių piliečiams nustatytas reikalavimas turėti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES, t. y. Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalies, konstitucingumo (žr. šios santraukos 11 punktą).
- 20 Šiuo klausimu *Corte costituzionale* patvirtina principus, kuriuos panašiu atveju yra suformulavęs Sprendime Nr. 50/2019, kuriame nurodė, jog Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalis atitinka Konstitucijos 3 ir 38 straipsnius, susijusius atitinkamai su lygybės principu ir kiekvieno Italijos piliečio teise į socialinę paramą.
- 21 Pirma, *Corte costituzionale* dar kartą primena, kad, jo nuomone, nėra jokios konstitucinės pareigos skirti socialinę išmoką trečiųjų šalių piliečiams, neturintiems ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi šalyje.

Iš tikrųjų Konstitucijoje reikalaujama išsaugoti lygybę tarp Italijos ir Sąjungos piliečių ir trečiųjų šalių piliečių tik tiek, kiek tai susiję su teikiamomis paslaugomis, atitinkančiomis pirminius poreikius, kuriuos tenkinant įgyvendinamos neliečiamos žmogaus teisės. Šiais krašutiniais ir apibrėžtais atvejais išmoka yra ne socialinės paramos (kuri pagal Konstitucijos 38 straipsnį teikiama „piliečiui“) sudedamoji dalis, o būtina priemonė užtikrinti neliečiamas žmogaus teises, kurios yra neperžengiama riba ir kurios nekvestionuojamos nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatose.

Vis dėlto, atsižvelgiant į turimų išteklių ribotumą, be šios neperžengiamos ribos teisės aktų leidėjas turi diskreciją diferencijuoti trečiosios šalies piliečio galimybę gauti papildomas socialinės paramos išmokas, nustatydamas ribojamuosius kriterijus, ar net visiškai jos nesuteikti. Kai išmokos mokėjimas bendruomenės nariams grindžiamas pačia Italijos ar Sąjungos pilietybe, teisės aktų leidėjas gali teisėtai taikyti trečiosios šalies piliečiui papildomus reikalavimus, kurie nėra akivaizdžiai nepagrįsti, savo stabiliai ir aktyviai integracijai pagrįsti, kaip yra socialinės išmokos atveju, kai būtina tenkinti abi minėtas sąlygas.

Remdamasis šiais principais *Corte costituzionale* laikosi nuomonės, kad Įstatymo Nr. 388/2000 80 straipsnio 19 dalyje įtvirtintas reikalavimas turėti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES yra teisėtas. Iš tikrųjų šis leidimas, neribotam laikui išduodamas asmenims, kurie bent penkerius metus turi leidimą gyventi šalyje, gauna pakankamai pajamų sau ir būstui išlaikyti ir yra išlaikę kalbos mokėjimo egzaminą, reiškia tam tikrą socialinės ir ekonominės integracijos priimančiojoje valstybėje lygį.

- 22 Antra, *Corte costituzionale* teigia, kad, jo požiūriu, pareiga skirti socialinę išmoką trečiųjų šalių piliečiams, neturintiems ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi šalyje,

nekyla ir iš Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio, kuris, kaip matėme, yra norminis kriterijus, kuriuo remdamasis teismas šioje byloje privalo patikrinti *Corte di cassazione* nagrinėjamo reikalavimo konstitucingumą.

- 23 Grįsdamas šį teiginį *Corte costituzionale* nagrinėja Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnyje įtvirtintos teisės į vienodą požiūrį subjektyviąją ir objektyviąją taikymo sritis, prieš tai pažymėjęs, kad tik Teisingumo Teismas turi jurisdikciją pateikti vieningą jo išaiškinimą, atsakydamas į pateiktą prejudicinį klausimą.
- 24 Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalyje numatyta teisė į vienodą, palyginti su valstybės narės, kurioje gyvenama, piliečiais, požiūrį, suteikiama [tos pačios direktyvos] „3 straipsnio 1 dalies *b* ir *c* punktuose nurodyt[ie]ms trečiųjų šalių darbuotoj[ams]“, „kuriems pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę buvo leista atvykti į valstybę narę darbo tikslais“ (3 straipsnio 1 dalies *c* punktas) arba „kitais nei darbo tikslais, kuriems leista dirbti ir kurie turi leidimą gyventi, išduotą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1030/2002“ (3 straipsnio 1 dalies *b* punktas).
- 25 *Corte costituzionale* pažymi, kad, kiek tai susiję su subjektyviąja šios teisės taikymo sritimi, iš šios nuostatos formuluotės aiškiai matyti, jog nepakanka gauti vieną iš joje nurodytų leidimų gyventi šalyje, kad trečiosios šalies piliečiui būtų taikoma tokia pat tvarka, kokia taikoma priimančiosios valstybės narės piliečiams, nes aiškiai reikalaujama, kad tai būtų „darbuotojai“, t. y. kad jie ten dirbtų ar būtų dirbę.
- 26 Dėl objektyviosios taikymo srities *Corte costituzionale* pažymi, kad ši teisė suteikiama srityse, susijusiose su svarbiausiais darbo santykių momentais ir su tam tikromis darbo santykių rizikos rūšimis, aiškiai išvardytomis minėto 12 straipsnio 1 dalyje. Tarp jų e punkte nurodytos „socialinės apsaugos sritys, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 883/2004“ ir konkrečiai minėto reglamento 3 straipsnyje „Taikymo sritys“.
- 27 Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje išvardytos, be kita ko, socialinės apsaugos sritys, susijusios su ligos, motinystės ir lygiavertėmis tėvystės išmokomis (kurios, priminsiu, buvo nagrinėjamos Teisingumo Teismo sprendime C-303/19, kuriuo grįsdama savo teiginius rėmėsi kita kasacinio proceso šalis V. M.), invalidumo, senatvės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų bei nedarbo išmokomis. To paties straipsnio 3 dalyje pažymėta, kad Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 „taip pat taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, numatytoms 70 straipsnyje“, o jo 5 dalyje aiškiai nurodyta, kad šis reglamentas netaikomas, be kita ko, socialinei paramai ir medicininei pagalbai.

Minėto 70 straipsnio 1 dalyje „specialios neįmokinės išmokos pinigais“ (taip pat vadinamos mišriomis išmokomis) apibrėžiamos kaip „mokamos pagal teisės aktus, kurie dėl jų taikymo srities, tikslų ir (arba) teisių įgijimo sąlygų turi ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų socialinės apsaugos, ir socialinės paramos teisės aktų savybių“. Kaip išaiškinta paskesnėje 2 dalyje, tai yra išmokos, kurios „a) yra skirtos teikti: i) papildomą, pakaitinį arba pagalbinį draudimą nuo rizikos, kurią

apima 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos socialinės apsaugos sritys, ir garantuoja atitinkamiems asmenims minimalias pragyvenimo pajamas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės ekonominę ir socialinę padėtį; arba *ii*) tik specialią apsaugą neįgaliesiems <...>; ir *b*) finansuojamos tik iš privalomųjų mokesčių, skirtų padengti bendrąsias viešąsias išlaidas, o išmokų skyrimo ir skaičiavimo sąlygos nepriklauso nuo išmokos gavėjo įmokų <...>; ir *c*) yra išvardytos X priede“.

Galiausiai minėtame X priede, kuriame išvardytos įvairių valstybių narių teisės aktuose numatytos specialios neįmokinės išmokos, aiškiai nurodyta šioje byloje nagrinėjama Italijos socialinė išmoka.

- 28 Atsižvelgdamas į tai, *Corte costituzionale*, priešingai, nei kita kasacinio proceso šalis V. M, teigia, kad, jo nuomone, Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalies e punkte pateikta nuoroda į socialinės apsaugos sritis, kaip jos apibrėžtos Reglamente (EB) Nr. 883/2004, jokiu būdu nesudaro pagrindo automatiškai išplėsti vienodo požiūrio principo taikymo apimant visas į šio reglamento taikymo sritį patenkančias socialines išmokas.
- 29 Visų pirma, remiantis tekstu, Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalies e punkte įvardijant išmokas, kurioms galioja aptariama teisė į vienodą požiūrį, nurodyta, kad ši nuoroda apima ne visas išmokas, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, o tik tas, kurios patenka į šiame reglamente apibrėžtas „socialinės apsaugos sritis“, identifikuotinas kaip konkrečias socialinės apsaugos sritis, nurodytas to paties reglamento 3 straipsnio 1 dalyje, tarp kurių nėra specialių neįmokinių išmokų, į kurias daroma nuoroda paskesnėje to paties 3 straipsnio 3 dalyje.
- 30 Be to, 12 straipsnyje teisė į vienodą požiūrį suteikiama tik trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra „darbuotojai“ (žr. šios santraukos 25 punktą), o Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 70 straipsnyje numatytos specialios neįmokinės išmokos skiriamos nebūtinai atsižvelgiant į tiesioginį ar netiesioginį ryšį su darbo santykiais, taigi ir su įmokomis į valstybės išdą (žr. šios santraukos 27 punktą). Taigi iš atitinkamų nuostatų formuluotės matyti, kad šios specialios išmokos struktūriniu ir funkciniu požiūriais aiškiai skiriasi nuo socialinės apsaugos išmokų, skirtų reaguoti į Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje nurodytus įvykius, nes vienintele nuoroda į juos turėtų būti laikoma Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalies e punkte esanti nuoroda.
- 31 Siekdamas patvirtinti tokį Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio aiškinimą, *Corte costituzionale* primena, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog specialios neįmokinės išmokos pinigais tikslas skiriasi nuo socialinės apsaugos išmokų tikslo (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Skalka*, C-160/02, 25 punktas) ir kad ji „yra paramos pobūdžio, be kita ko, dėl to, kad numatytos išmokos skyrimas nepriklauso nuo darbo laikotarpių“ (1991 m. birželio 20 d. Sprendimo *Newton*, C-356/89, 13 punktas).

- 32 Be to, būtent dėl šio funkcijų skirtumo Reglamente (EB) Nr. 883/2004 numatomos dvi skirtingos sistemos:
- a) socialinės apsaugos išmokoms, nurodytoms šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje, taikoma vienodo požiūrio ir perkeliavimo sistema, apibrėžta šio reglamento 4 ir 7 straipsniuose;
 - b) specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais (prie kurių priskiriama nagrinėjama socialinė išmoka) pagal šio reglamento 70 straipsnio 3 dalį perkeliavimo principas netaikomas, nes, kaip numatyta šio straipsnio 4 dalyje, jos „mokamos tik toje valstybėje narėje, kurioje atitinkami asmenys gyvena, pagal jos teisės aktus <...> [ir jas] savo lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga“. Taigi ES teisės aktų leidėjas norėjo, kad galimybė gauti nagrinėjamas išmokas priklausytų nuo pareiškėjo įsitvirtinimo valstybės, kuriai tenka jų finansinė našta, teritorijoje. Dėl šios nuostatos Teisingumo Teismas nusprendė, kad „iš principo nedraudžiama tokių išmokų skyrimo ekonomiškai neaktyviems Sąjungos piliečiams susieti su reikalavimu pagal Direktyvą 2004/38 atitikti keliamas teisės gyventi priimančiojoje valstybėje narėje sąlygas“ (2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Dano ir kt.*, C-333/13, 83 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2016 m. vasario 25 d. Sprendimo *García-Nieto ir kt.*, C-299/14, 52 punktą).
- 33 Vadinasi tuo atveju, kai suinteresuotasis asmuo, turintis teisę gauti socialinę išmoką, yra Sąjungos pilietis, pagal nagrinėjamą tvarką tuo atveju, kai jis yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurios pilietis jis yra, ši gyvenamoji vieta gali būti laikoma įrodyta tik tuo atveju, jei tenkinami ir reikalavimai, kuriuos reikia tenkinti norint gauti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi kitoje ES valstybėje narėje nei kilmės valstybė narė. Taigi Sąjungos piliečių atveju atsižvelgiama į Direktyvą 2004/38/EB, visų pirma jos 7 straipsnio 1 dalį, pagal kurią kiekvienas Sąjungos pilietis, kad galėtų gyventi kitos valstybės narės teritorijoje ilgiau kaip tris mėnesius, turi būti darbuotojas ar savarankiškai dirbantis asmuo priimančiojoje valstybėje narėje arba turėti pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, įskaitant sveikatos draudimą, kad netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai. Galiausiai pagal Direktyvos 2004/38/EB 16 straipsnio 1 dalį Sąjungos piliečiai, teisėtai išgyvenę priimančiojoje valstybėje narėje ištisinį penkerių metų laikotarpį, įgyja teisę nuolat gyventi toje šalyje.
- 34 Atsižvelgdamas į aprašytus teisės aktus, *Corte costituzionale* taip pat pažymi: kadangi tokių reikalavimų neatitinkantys Sąjungos piliečiai negali gauti specialių neįmokinėms išmokų pinigais kitoje valstybėje narėje nei ta, kurios piliečiai jie yra, valstybės narės neturėtų būti įpareigotos skirti tokias išmokas trečiųjų šalių piliečiams, neįrodžiusiems savo reikšmingo įsitvirtinimo jų teritorijoje, kuri, visų pirma, galima pagrįsti palaikomais darbo santykiais.
- 35 Be to, ES teisės aktai, kuriais koordinuojama socialinė apsauga, iš pradžių skirti tik Sąjungos piliečiams, judantiems Sąjungos teritorijoje darbo tikslais, laikui bėgant (pirmiausia – remiantis jurisprudencija (1978 m. spalio 12 d. Sprendimas

Belbouab, C-10/78), o vėliau – Sąjungos teisės aktų leidėjo) buvo išplėsti apimant trečiųjų šalių piliečius, kurie teisėtai gyvena Sąjungos teritorijoje, kad ten dirbtų.

- 36 Konkrečiai Reglamento (EB) Nr. 883/2004 taikymo sritis buvo išplėsta Reglamentu (ES) Nr. 1231/2010, įtraukiant į ją trečiųjų šalių piliečius. Pagal minėto reglamento 1 straipsnį dabartinė socialinės apsaugos koordinavimo sistema taikoma tiek ES valstybių narių piliečiams, judantiems Sąjungos teritorijoje darbo tikslais, tiek teisėtai valstybėje narėje gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, kuriems negali būti suteikta platesnė apsauga ir kurie, kaip ir valstybių narių piliečiai, privalo įrodyti, jog turi įmokų mokėjimo santykius su valstybės, kurios prašoma skirti išmokas, socialinės apsaugos sistema.
- 37 *Corte costituzionale* daro išvadą, kad, jo nuomone, trečiųjų šalių piliečiai, kaip antai V. M. šioje byloje, kuriems taikomas Direktyvos 2011/98/ES 12 straipsnio 1 dalies e punktas, gali būti vertinami taip pat, kaip ir valstybės narės, kurioje jie gyvena, piliečiai, tik tuo atveju, jeigu jie yra darbuotojai, ir tik tiek, kiek tai susiję su išmokomis, priskiriamomis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje išvardytoms socialinės apsaugos sritims, nors tam, kad būtų galima gauti to paties reglamento 70 straipsnyje nurodytas specialias išmokas – tarp kurių yra nagrinėjama socialinė išmoka – joms būtina turi būti taikomos toje pačioje Sąjungos koordinavimo sistemoje ir priimančiosios valstybės teisės aktuose numatytos sąlygos.
- 38 Vis dėlto, kadangi vieningą ES teisės aiškinimą atlieka tik Teisingumo Teismas, *Corte costituzionale* sustabdo bylos nagrinėjimą ir pateikia Teisingumo Teismui pirmiau išdėstyta prejudicinį klausimą.